

(Kdor ima slabe zobe) dobi večkrat zobobol. Lahkomi-selno bi bilo, v zdravih dneh ne na te neprijetne, moleče bolečine misliti, in jih ne preprečiti. Svetujemo tedaj svojim čitateljem naročiti v ta namen Fellerjev bolečine odpravljajoči rastlinski esenčni fluid z zn. „Elza-fluid“. Ta vpliva pri hipoma nastopivšem zobobolu ne samo takoj bolečine odpravljajoče, temveč prepreči tudi zopetni prihod bolečine, ako se zobe vsak dan z njim čist. Njegov demitikujoči vpliv ter njegova dobra dišava vzamejo tudi slabi duh iz ust. 12 steklenic tega tudi druge bolečine odpravljajočega domačega sredstva pošlje vsepovsod franco za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 241 (Hrvatsko). Kdor ima slabe zobe, ta prebavlja večidel tudi slabo, ker ne more dovolj griziti. Pri prebavnem motenju naj se vzame mlo odvajajoče Fellerjeve Rhabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“. 6 skatljice 4 K 40 vin. franko in priporočamo, da se jih naroči obenem z „Elza-fluidom“, da se ima ta dva zdravniško priporočena preparata vedno v hiši. Kdor hoče imeti na sprehodnih, potovanju in na prostem takoj vplivajoče sredstvo pri roki, temu priporočamo steklenico Elza-fluid. To stori dobro. (v)

Izpred sodišča.

Navijanje cen.

Ptuj, 16. oktobra. Pred tukajšnjo okrajno sodnijo se je imela zagovarjati posestnica Neža Schaffer iz Novevasi. Prodajala je na sejnišči eno glavico češnja po 10 vinarjev. Za to navijanje cen bila je obsojena na 48 ur zapora z enim trdim ležiščem. — Posestnik Štefan Nakast prodal je par 680 kil težkih volov za 1.700 kron. Bil je obsojen na 200 kron denarne globe. Soobtoženi Anton Belšak, ki je vole kupil, bil je oproščen, ker jih je za se in ne za kupčijo kupil. — Posestnik Franc Rezek iz Starevasi je dne 7. septembra par volov za 2406 kron kupil. Deset dni pozneje prignal jih je zopet na ptujski sejem in zahteval zanje 2700 kron. Hotel je torej v dobrem tednu 300 kron zaslužiti. Zaradi tega navijanja cen bil je obsojen na 8 dni zapora in 40 kron denarne globe.

Obsojeni dalmatinski časnikarji.

Gradec. Urednika narodnaških listov „Zastava“ in „Sloboda“ v Spljitu dr. Oskar Tartaglia in jurist Culić bila sta v Gradcu po večdnevni razpravi zaradi zločina bujskarije na 5 in 1 in pol leta težke ječe obsojena.

Veleizdajalci.

Sarajevo, 5. oktobra. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem bila je danes obravnava proti podpredsedniku srbskega upravnega in šolskega sveta Gregoriju Jeftanovič in njegovemu sinu Dušanu Jeftanovič zaradi kaljenja javne mira. Obtožba je temeljila na raznih veleizdajalskih pregreških, katerih dokazi so bili lani izkopani v obtoženčevem hlevu. Gregorij Jeftanovič bil je obsojen na eno leto ječe in na izgubo komturskega križa Franc Jožefovega reda. Njegov sin dr. Dušan Jeftanovič je bil obsojen na 6 mesecev ječe in na izgubo doktorata.

Podpišite tretje vojno posojilo!

Gospodarske.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 25. oktobra v Velenju*, okr. Sočtanj; v Ernovžu**, okr. Lipnica; v Vidmu*, okr. Brežice; v Ribnici**, okr. Marenperk; v Hausu, okr. Schladming; v Lipnici*; pri Sv. Jurju na Stifinigi**, okr. Wildon.

Dne 26. oktobra pri Sv. Ani*, okr. Obdach; v Ormožu (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s porabo živino).

Dne 27. oktobra v Mariboru*; v Ptujju

(svinjski sejem); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 28. oktobra pri Mauriciju, okr. Frohnleiten; v Koprivnici**, okr. Kozje; v Gleisdorfu; v Windischhartmannsdorfu, okr. Gleisdorf; v Judenburgu; pri St. Janžu am Tauern**, okr. Oberzeiring; na Muti**, okr. Marenperk; v Gaishornu**, okr. Rottenmann; v Slov. Bistrici**; v Cmutreku**, pri Sv. Tomažu**, okr. Ormož; na Bregu pri Ptujju (svinjski sejem); v Fürstenfeldu**; v Donnersbachnu**, okr. Irnding; v Edlingu*, okr. Eisenerz; v Gleinstättenu**, okr. Arvež; pri Sv. Lovrencu**, okr. Bruck; v Voitsbergu**; pri Sv. Petru*, okr. Oberwölz; pri St. Jurju ob juž. žel., okr. Celje; v Gornjem gradu**; v Gradcu (s klavno živino).

Dne 29. oktobra v Gradcu (sejem z zaklano živino)

Dne 30. oktobra v Brežicah (svinjski sejem)

Dne 31. oktobra v Kumbergu, okr. Graška Okolica; na Ptujjski gori, okr. Ptuj.

Dne 1. novembra na Ptujjski gori, okr. Ptuj; v Allerheiligen, okr. Kindberg.

Dne 2. novembra v Deutschlandsbergu**; v Eggersdorfu, okr. Gleisdorf; v Breitenfeldu, okr. Feldbach; pri St. Vidu, okr. Lipnica; v Radgoni*; v Ormožu (svinjski sejem); v Celju*; v Ptujju (konjski in govejski sejem, kakor tudi z žrebeti); v Gradcu (sejem s porabo živino).

Dne 3. novembra v Pišecah**, okr. Brežice; v Hartbergu am Lebing*, okr. Hartberg; pri St. Ožbaldu**, okr. Oberzeiring; v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Ptujju (svinjski sejem).

Dne 4. novembra v Steina n. A.*, okr. Gröbming; v Konjicah*; pri St. Pavlu pri Preboldu*, okr. Celje; na Bregu pri Ptujju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s klavno živino).

Dne 5. novembra v Rogatcu (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z zaklano živino).

O pripravljanju sadjevca.

Na ta način vporabljanja sadja je nam mogoče, da pripravimo v kratkem času iz morebitnega preostanka na svežem sadju prav okusno in prijačo ter osvježujočo pijačo, ki jo bo pri sedanjih visokih vinskih cenah in pri potrebni omejitvi izdelovanja piva še bolj ko dosedaj uvaževati.

Glavne točke, na katere se je ozirati pri izdelovanju sadnega mošta, naj podamo v sledečem.

Sadje. Nabranega sadja za prešanje ali za ta namen odbranega, manj dobro razvitega namiznega sadja se ne sme takoj prešati, temveč ga je približno skozi eden teden zložiti na zračnem prostoru, če ne gre drugače, na prostem v meter visoke kupe, da se na ta način pospeši dozorenje in izviša kakovost mošta.

Sadove, ki so deloma ali docela gnili, ter dele sadnih vejic in listje je treba poprej skrbno odbrati.

Najboljši mošt dobimo iz vporabe pravih moštних vrst. Vrstam sadja, ki imajo malo kisline, je dobro priprešati nekoliko kislih. Če vporabljamu finejše vrste, priporočamo pridelate tretjine lesnik, ki imajo obilo črsovine in kislobe.

Za napravu 600 litrov sadnega mošta potrebujemo 9 do 10 meterskih stotov sadja.

Umivanje sadja velja v splošnem kot nepotrebno opravilo, ki je pa zelo potrebno, če hočemo dobiti okusno, svitlo sadno pijačo. Umivanje sadja je najprimernejše izvršiti v večjih kadeh, v katerih se sadove dobro premeša ter izmenjuje vodo tako dolgo, da postane čista.

Zdrobljenje (tolčenje) je najbolj priporočljivo s pomočjo sadnih mlinov, v katerih se sadovi najprej raztrgajo in nato s kamenitimi valjarji zdrobijo.

Drozga mora stati. Zdrobljena jabolka je pustiti pri hladnem vremenu 10 do 12 ur stati v kadeh. S tem privzame sok dragocene okusne snovi iz jabolčne kore in se da lažje izprešati.

Pri hrškah ali primesi hršk je pa takoj po zdrobljenju nadaljevati s prešanjem, ker je pri tej drozgi nevarnost, da dobi okus po jesih. Pri toplim vremenu ali v toplih prostorih se iz tega vzroka ne sme pustiti stati jabolčne drozge, temveč se jo mora takoj izprešati.

Dotika z železom škoduje. Pri napravljanju mošta je strogo nato paziti, da pride mošt kolikor mogoče malo v dotiko z železnimi deli, ker postane sicer pozneje rad črn. S prevleko z lakom za železo je lahko odstraniti to nevarnost.

Prešanje. Tukaj je postopati prav tako, ko pri izdelovanju vinskega mošta; pri visokih kufah priporočamo vložiti eno ali več vlog, spletenih iz olupljenih, vrbovih šib, da sok lažje odteka.

Pridatek vode? Isti naj bi, če le mogoče izostal, ker se s pridakom vode zmanjša vsebina na

sladkorju in kislini in postavimo mošt v nevarnost, da postane bolan.

Kdor hoče dobiti lahko sadno pijačo, naj primeša vodo šele pri vporabi.

Vrenje. Sadovni mošt ne vre tako burno ko vinski; da pa popolnoma dovre, rabi dalj časa, ko slednji, kar je tako razumljivo, da ima sadjevec manj kvasnih redilnih snovi.

Poraba vrenjih nastavkov je iz tega vzroka še bolj potrebna, ko pri vinskem moštu, ker je pri daljšem vrenju večja nevarnost, da postane mošt bolan.

Kako je ravnati z moštom? Ravnanje s sadjevecem je bolj enakostavno ko pri vinu; vendar je po dokončanem vretju sadjevca prej pretočiti, ko je običajno.

Tudi je treba sode večkrat doliti. Sadni mošt se naj prvokrat pretoči po zimi in ga do prihodnjega leta ni treba več pretakati. Če se ga prepegosto pretaka, izgubi sadjevec na dragoceni svežosti, ker pri tem ni mogoče preprečiti izgube na ogljikovi kislini.

Pri pretakanju se ne sme sodov tako močno žepirati ko pri vinu. Če porabimo dvoje tankih žvepljenih kosov — ali enega debelega — zadostuje to popolnoma za 600 litrov sodove vsebine.

V velikih sodih ostane sadjevec dalj časa svež in okusen ko v malih sodih; na to je treba tudi gledati.

Pri vseh delih pa je paziti na to, da je mogoče dobiti finookusnega in čistega mošta le tedaj, če skrbimo za največjo snažnost.

Mezga iz zelenih tomat.

Po prvih, nekoliko bolj strogih mrazovih odpade tomatom (rajsko jabolko) listje; na vejicah ostanejo pa še nezreli, zeleni sadovi, ki dajo zelo okusno mezgo, ter se jih da na ta način prav dobro vporabiti.

Nezrele tomate raztrgamo v več kosov, jih damo ne da bi prilili vode, v lončeno ali emajlirano posodo, ki jo pristavimo k ognju, ter pustimo, da se sad razkuha. Nato se precedi celno maso skozi debelo lasno sito, da odstrani semenje in lupine se prida na 1 kilo tomatne mase 1/2 kile sladkorja in kot dišavo nekoliko zdrobljenega ingverja, ter se jo med pridnim mešanjem v ploščnati posodi iz kamenice ali emajla tako dolgo kuha, da postane gosta mezga, ki se jo še vročo napolni v pripravljene steklenice. Da te slednje ne počijo, jih je treba oviti z mokro cunjjo.

S pergamentnim papirjem pokrite steklenice postavimo kakor vse vrste mezg (zalz) na zračen, suh kraj.

Jesensko kopanje v vrtu za zelenjavo.

Vse vrtnne grede, ki bodo sedaj proste, na katere hočemo posejati špinac in motovilic ali nasaditi zimsko solato, začasno zunaj prezimujejo zgodnje zelje, zgodnji ohrovt ali zgodnje čebule, se bodo kakor hitro mogoče izkopalne in v neobdelani zemlji po zimi pustile ležati. V nobenem slučaju se naj ne bi pustile grede nedotaknjene ležati z ostanke rastlin, ki so rastle nazadnje na njih, ker se bo prav kmalu nadležni plevel razširil in njih brez potrebe odtegnil redilne snovi.

Vrtnim gredam se že zdaj lahko z najboljšim vspedom da gnoj, ki je odločen za prihodnje leto. S prepajanjem v jeseni dosežemo, da mraz najboljši poljedelec napravi zemljo prav krho in da dobimo v zgodnji spomladi za sprejem semen in rastlin najbolj pripravno zemljo.

Toda kopanje v jeseni ima še nadaljne koristi. Ako prekopamo pred zimo grede, ki postanejo začasno proste, se delo razdeli tako, da ne moti drugih obratov poljedeljstva, med tem ko se začne v spomladi delo na vseh koncih in krajih i tako postane vrt čestokrat ko oškodovana pastorek.

V jeseni se tudi lahko brez škode kopa tudi tedaj, ako postane zemlja nekoliko mastna. Pri tem torej nismo tako odvisni od vremena kakor v spomladi, ko se sme kopati samo tedaj, kadar je zemlja zadostno osušena. V jeseni prekopane grede privajajo rastlinam za njih rast tako dragoceno zimsko vlago bolje kakor grede, ki se v spomladi kratko pred obdelovanjem zrabljajo in se morejo, ker jih ni treba še enkrat prekopavati, bistveno bolj obdelovati kakor druge še ne pripravljene vrtnne grede.

Vse navedene koristi naj nas privedejo do tega, da se bomo bolj zanimali za jesensko kopanje gred v vrtu za zelenjavo.

Oton Brüders,

strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namesništvu.

Mladeniči!

Pokažite svoje navdušenje za cesarja in domovino in stopite v vrste

c. k. prostovoljnih strelcev.

Naznanila sprejema poveljništvo c. kr. strelcev v Ptujju, rotovž, I. nadstr.

Špeharski sejmi v Ptujju se vršijo vsaki petek